Zichtbare maatregelen - Impressie veldbezoek RBO Rijn-West 17 juni 2011

Waterbestuurders horen natuurlijk altijd tevreden te zijn als er voldoende water is, zeker na een droge periode. Ook als dat water van boven komt in de vorm van regen. Gelukkig was het RBO Rijn-West tijdens haar veldbezoek op 17 juni op alle weersomstandigheden voorbereid.

Doel van het veldbezoek was te zien wat KRW-maatregelen in de praktijk kunnen betekenen en welke ervaringen bij de uitvoering zijn opgedaan. Daarom bezocht het RBO 2 projecten in de Hoeksche Waard en de Kralingse Plas in Rotterdam. De voorbereiding van deze projecten was al gestart voordat het Stroomgebiedbeheerplan gereed was, maar mede daarom geven ze nu al een goed beeld van wat de maatregelen in de praktijk kunnen betekenen.

Samen werken aan natuurnetwerk: het Hoeksche Waard Vlietproject

Doel van het Vlietproject is het creëren van ruimte langs de kreken voor waterberging, natuurontwikkeling en verbetering van de waterkwaliteit. Waterschap Hollandse Delta is samen met Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. In 15 deelprojecten zijn onder andere 68 ha waterberging en 26 kilometer natuurvriendelijke oever aangelegd. Ook vissteigers, informatiepanelen, laarzenpaden en een vogelkijkhut maken deel uit van het project.

Natuurvriendelijke oever met vissteiger langs De Vliet.

Verschillende gebiedjes langs de kreken fungeren als ‘stapstenen’, samen met de natuurvriendelijke oevers vormen zij verbindingen tussen de buitendijkse natuurgebieden en de natuur in de Hoeksche Waard. Zo ontstaat een robuuster leefgebied voor verschillende soorten dieren en planten, zoals de Noorse woelmuis.

Geduld en creativiteit

Grondverwerving is een cruciale factor bij het realiseren van natuurvriendelijke oevers, waterberging en natuurgebiedjes. Het vraagt geduld, goede informatie op het juiste moment en ook creativiteit. In het Vlietproject zijn verschillende resultaten geboekt door het slim

ruilen van percelen. Essentieel is om iemand in te schakelen die de streek goed kent en daar ook vertrouwen geniet. Een andere les uit het Vlietproject is dat onderhoudspaden voldoende breed moeten zijn, zowel voor de machines als vanwege het verspreiden van bagger.
De KRW is niet van invloed geweest op het starten van het Vlietproject, het bestond al voor de KRW-plannen duidelijk werden. De meeste gebieden liggen ook niet in een waterlichaam maar in het verzorgingsgebied. Bij sommige discussies gaf de KRW wel argumenten om de verschillende partijen op één lijn te krijgen. En het heeft veel ervaringen opgeleverd die bruikbaar zijn voor andere KRW-maatregelen.

Joyce Wieme van Waterschap Hollandse Delta legt de essentie van het Vlietproject uit

Praktisch werken vanuit de streek: het Akkerrandenproject

Het Akkerrandenproject is een project vanuit de streek. Het wordt uitgevoerd door Stichting de Rietgors. De insteek was in de eerste plaats het verbeteren van de waterkwaliteit door te zorgen dat er minder mest en bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater terecht komen. Daarnaast vergroot het inzaaien van de akkerranden met mengsels van bloemen, kruiden en/of grasmengsels de aantrekkelijkheid van het landschap. De insteek is in de eerste plaats praktisch. Inmiddels doen 72 agrariërs mee aan het project en is er een wachtlijst. Waterschap Hollandse Delta ondersteunt het project.

Dhr. Dam en mevr. Zevenbergen benadrukken de praktische insteek van het Akkerrandenproject

Bodemzicht en beleving: de Kralingse Plas

De Kralingse Plas in Rotterdam bood het RBO een sterk contrast in vergelijking met de landelijke omgeving in de Hoeksche Waard. De plas en omgeving worden druk gebruikt voor recreatie, er komen meer dan 3 miljoen bezoekers per jaar. De waterkwaliteit was echter niet goed: het water wat donker en troebel, de visstand was met 80% brasem eenzijdig en er waren nauwelijks onderwaterplanten. Eén van de oorzaken was de grote hoeveelheid fosfaten die in de waterbodem aanwezig waren en via het inlaatwater van de Rotte de plas in kwamen. Daarom heeft Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard samen met de gemeente Rotterdam een omvangrijk project uitgevoerd om de kwaliteit te verbeteren. Er is meer dan 13 miljoen euro geïnvesteerd in een groot aantal maatregelen. De waterbodem is gesaneerd en afgedekt met een zandlaag van ruim 20 cm. Gebiedsvreemd inlaatwater wordt gedefosfateerd en er is 20000 kilo brasem levend afgevoerd. Verder zijn oevers heringericht en zijn een vistrap en een visvriendelijk gemaal aangelegd. De effecten van de maatregelen beginnen zichtbaar te worden. Het water is helderder, op veel plaatsen is de bodem zichtbaarder. De visstand wordt gevarieerder en het aantal onderwaterplanten neemt toe. Dat laatste vraagt wel aandacht bij het beheer, want een al te uitbundige groei van waterplanten kan hinderlijk zijn voor de waterrecreatie. In het algemeen blijken gebruikers van de plas de veranderingen te zien en te waarderen.

Het visvriendelijk gemaal aan de Krallingse Plas is in aanbouw

Het RBO-veldbezoek illustreert opnieuw dat krw-maatregelen zichtbaar effect op waterkwaliteit en omgeving kunnen hebben en geeft weer wat meer inzicht in succesfactoren bij de uitvoering. Samenwerking tussen verschillende partijen blijft daarbij de sleutel.